

De toets Begrijpend Lezen einde vierde / begin vijfde leerjaar (BL 4.11 en BL 4.21)

De toets *Begrijpend Lezen* maakt in haar oorspronkelijke vorm deel uit van het Nederlandse Leerlingvolgsysteem van de Citogroep. Voor het SiBO-onderzoek werd deze toets aangepast aan de Vlaamse onderwijssituatie. Inhoudelijke aanpassingen gebeurden door Frans Daems (Universiteit Antwerpen), de analyses voor het creëren van de vaardigheidsschaal gebeurden door Jean Pierre Verhaeghe (UGent / KULeuven).

De bedoeling van de toets *Begrijpend Lezen* is een beeld te geven van het niveau van leesvaardigheid van de leerlingen op het einde van het vierde leerjaar. Ook de *Drie-Minuten-Toets* onderzoekt de leesvaardigheid. Bij de *Drie-Minuten-Toets* gaat het echter over het technisch lezen van woorden, terwijl het bij de toets *Begrijpend Lezen* over het begrijpen van teksten gaat.

De toets *Begrijpend Lezen* bestaat uit korte tekstjes, gevolgd door een aantal meerkeuzevragen over het voorafgaande tekstje. Over het algemeen kunnen vier soorten opgaven onderscheiden worden: opgaven waarbij de lezer informatie in de tekst moet opzoeken of samenvatten (= de best passende samenvatting kiezen of het vinden van het tekstelement dat best bij een gegeven samenvatting past), vragen die peilen naar de betekenis van een tekstelement, vragen over de relaties tussen tekstelementen (b.v. verwijzing, oorzaak-gevolg, middel-doel, algemeen-voorbeeld, chronologische orde, samenvattend besluit) of vragen over de bedoeling of het referentiekader van de schrijver. Het tekstelement kan een woord zijn, of een woordgroep, een zin, een alinea of de hele tekst.

Voor gebruik in het SiBO-onderzoek werden twee kortere versies ontwikkeld, een gemakkelijkere versie BL 4.11 en een moeilijkere versie BL 4.21.

De versie BL 4.11 is bedoeld voor de leerlingen die op het einde van het derde leerjaar (of bij het begin van het vierde leerjaar) op de toets *Begrijpend Lezen* in vergelijking met de SiBO-referentiegroep bij de 40% zwakste lezers behoorden.

De versie BL 4.21 past best voor de leerlingen die op het einde van het derde leerjaar (of bij het begin van het vierde leerjaar) op de toets *Begrijpend Lezen* in vergelijking met de SiBO-referentiegroep bij de 60% beste lezers behoorden.

Door zwakkere en sterkere lezers een aparte versie aan te bieden, kan hun leesvaardigheid nauwkeuriger bepaald worden. In zeer uitzonderlijke gevallen (heel zwakke of heel sterke lezers) kan een toets uit een lager resp. hoger leerjaar beter geschikt zijn.

In vergelijking met de oorspronkelijke langere versies (met 50 opgaven) tellen de kortere versies ongeveer 35 opgaven, terwijl ze toch een even nauwkeurige bepaling van de leesvaardigheid toelaten.

De toetsen BL 4.11 en BL 4.21 zijn ook bruikbaar als instaptoets bij begin vijfde leerjaar.